

Informatienota voor de raad

Datum 8 juni 2021

Onderwerp	Motie onderzoek Rotterdamse aanpak Toeslagenaffaire
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Wethouder Dorrit de Jong

Informant Huub Lubbers
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 3291
Email Hgj.lubbers@zwolle.nl
Bijlagen Geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

het onderzoek naar de Rotterdamse aanpak van de Toeslagenaffaire en de motie daarover als afgedaan te beschouwen.

Datum

8 juni 2021

Toelichting op het voorstel

Wij hebben op 25 mei 2021 het verzoek ontvangen om te onderzoeken of en hoe Zwolle het Rotterdamse initiatief over de Toeslagenaffaire kan volgen. In deze nota doen we verslag van onze bevindingen.

Inleiding

Sinds geruime tijd is de Toeslagenaffaire een punt van zorg. De gevolgen van de Toeslagenaffaire worden in de 1e plaats door de gedupeerde ouders en hun kinderen gevoeld. Maar ook gemeenten worden geconfronteerd met de gevolgen.

De gemeente Rotterdam heeft daarom schulden van gedupeerde ouders overgenomen. Het gaat om de groep gedupeerden in een minnelijk schuldregelingstraject (MSNP). De stad Rotterdam heeft het grootste aantal gedupeerden.

Gedupeerde ouders hebben recht op ondersteuning. De overheid moet zo snel mogelijk zorgen voor een schuldenvrije toekomst. Gemeenten hebben een beter zicht op de persoonlijke omstandigheden van haar inwoners dan het Rijk. Daarom stelt zich de vraag "Kan de gemeente Zwolle een zinvolle bijdrage leveren aan herstel van vertrouwen?" Is het initiatief van Rotterdam navolgenswaardig?

Kernboodschap

De gemeente Zwolle heeft de dienstverlening aan de gedupeerde ouders prima op orde. De lokale aanpak van Rotterdam leidt tot rechtsongelijkheid in een nationale aanpak. De Rotterdamse aanpak is inmiddels achterhaald. Hieronder gaan wij in op de volgende thema's van de Toeslagenaffaire:

- wat is de Rotterdamse aanpak?
- standpunt van de VNG
- wat is de Zwolse aanpak?
- huidige stand van zaken
- conclusie

Wat is de Rotterdamse aanpak?

De gemeente Rotterdam kondigde half mei 2021 aan alle schulden van gedupeerde ouders, vooruitlopend op landelijke regelgeving, zelf te gaan aflossen aan de schuldeisers. De gemeente Rotterdam wil zich richten op de groep gedupeerden in een minnelijk schuldregelingstraject (MSNP). Het betreft dus Rotterdammers die gemeld staan bij de belastingdienst en erkend zijn als gedupeerde ouder door UHT. Deze groep van Rotterdammers heeft bij de Kredietbank Rotterdam een saneringskrediet, sociale lening of bemiddelingstraject lopen.

Voor deze groep Rotterdammers zal Kredietbank Rotterdam ervoor zorgen dat binnen een paar werkdagen:

- de restschuld wordt betaald in geval van schuldbemiddeling; of
- de restschuld wordt kwijtgescholden in geval van saneringskrediet en sociale lening.

De gemeente Rotterdam bevestigt dit schriftelijk aan de gedupeerde.

Het Rijk moest half mei 2021 nog besluiten of de al gedane aflossingen/betalingen zouden worden gecompenseerd. Ook moest het Rijk nog besluiten of private schuldeisers zouden worden gecompenseerd. Het financiële risico wegens het niet voldoen aan de rijksvoorwaarden voor compensatie valt aan de zijde van de gemeente Rotterdam. Het Rotterdams College van B&W handelt hiermee geheel onverplicht in het belang van de gedupeerde Rotterdammers.

Datum

8 juni 2021

Samenvattend kan worden gezegd dat de Rotterdamse aanpak werkt voor een beperkte groep van de gedupeerde ouders en voor een beperkte schuld.

Standpunt VNG

De VNG is met de Belastingdienst voortdurend in gesprek om alle gedupeerde ouders zo spoedig mogelijk uit de minnelijke schuldsanering (MSNP) te halen. De gedupeerde ouders hoeven niet af te lossen op schulden of schuldregelingen. Zij kunnen vrij beschikken over het compensatiebedrag van 30.000 euro.

Schuldeisers in een MSNP-traject hebben in mei van de Staatssecretaris de toezegging gekregen dat zij gecompenseerd worden. Zij kunnen de invorderingsactiviteiten dus staken zonder nadelige gevolgen. De VNG vraagt gemeenten: volg landelijke aanpak zodat gedupeerden hetzelfde behandeld worden.

De aankondiging van de gemeente Rotterdam liep vooruit op dit proces en de uitwerking daarvan door de Belastingdienst. Het is nog niet duidelijk of het landelijke beëindigingsproces overeenkomt met de gekozen werkwijze van de gemeente Rotterdam. Het Rijk heeft aangegeven de openstaande schuld volledig te compenseren. Er was bij het Rijk in mei 2021 nog geen standpunt over gedane aflossingen.

Zwolse aanpak

Er waren 5 Zwolse gedupeerde ouders met een schuldregeling per 10 juni 2021. We praten dus over een beperkte groep Zwollenaren.

Wij vinden het belangrijker dat gedupeerde ouders, naast duidelijkheid van de rijksoverheid, goede ondersteuning krijgen van de gemeente.

Meldpunt

De gemeente Zwolle verleent gedupeerde ouders over de volle breedte hulp. Gedupeerde ouders hebben als gevolg van de toeslagenaffaire ook andere problemen zoals huisvesting, schulden en de opvoeding van kinderen. Gedupeerde ouders mogen zich voor hulp rechtstreeks melden bij de gemeente via Meldpunt-Toeslagen@zwolle.nl. Het meldpunt wordt bemand door sociaal werkers van het SWT. Het SWT onderneemt ook zelf actie richting gedupeerde ouders aan de hand van persoonsgegevens vanuit de belastingdienst. Veel gedupeerde ouders hebben zich in verbinding gesteld met het Serviceteam gedupeerden kinderopvangtoeslag van de belastingdienst.

De ondersteuning door de sociaal werkers van het SWT verloopt volgens onderstaand proces.

1	vinden van gedupeerde
2	eerste contact met gedupeerde
3	inventarisatie van problemen
4	maken plan van aanpak met gedupeerde
5a	uitvoering van plan: doorlopend contact met inwoners, werken aan vertrouwensband en contact met de belastingdienst
5b	uitvoering van plan: inkoop van zorgtraject op volgende leefgebieden

Datum

8 juni 2021

Wonen Financiën Gezondheid Werk/dagbesteding Gezinssituatie	
6	nazorg

Persoonlijk contact

We nemen met iedere mogelijke gedupeerde ouder persoonlijk contact op om eventuele problemen op meerdere leefgebieden door te spreken. Dit wordt door de slachtoffers erg gewaardeerd. Uit de contacten tot nu toe blijken veel gedupeerde ouders zelf de nodige oplossingen te hebben gevonden. Deze gedupeerde ouders kwamen en komen niet in aanmerking voor een schuldsanering. Dit levert ook een belangrijk vraagpunt op naar het Rijk: wat te doen met gedupeerden die zelfstandig een werkbare oplossing hebben gevonden.

Financiële Pauze

Het leefgebied waarmee alle problemen zijn begonnen en dat veel druk veroorzaakt is financiën. Daarom is er een bijzondere regeling ontworpen voor deze groep ouders. Voor gedupeerden die zich voor 15 februari 2021 hebben aangemeld bij de belastingdienst is de incasso van alle schulden opgeschort tot 1 mei 2021. Vanaf de datum van uitbetaling van de € 30.000 (= erkenning slachtofferschap) is de incasso van alle schulden opnieuw opgeschort voor de duur van een jaar. Zodoende scheppen we voor gedupeerde ouders de nodige rust. Vanuit GBLT en de gemeentelijke invordering (inclusief de afdeling IO) werden alle vorderingen van mensen die voorkomen op de lijst van de belastingdienst on hold gezet.

Toeslaggedupeerden die een schuldregeling zitten, hoeven geen betalingen te doen.

Inwoners in de schulddienstverlening kunnen gebruik maken van de minimavoorzieningen. Ook het Jeugdsportfonds heeft haar voorzieningen voor slachtoffers van de toeslagenaffaire opengesteld.

Huidige stand van zaken

De Rotterdamse aanpak is inmiddels achterhaald door de nieuwe besluiten van de staatssecretaris Van Huffelen. Het Rijk zal alle schulden van ouders die gedupeerd zijn door de problemen met toeslagen overnemen, aldus de brief de dato 25 mei aan de Tweede Kamer. De Staatssecretaris heeft dit voornemen vastgelegd in het besluit van 2 juni 2021.

Voor het zicht op de omvang van de problematiek in de gemeente Zwolle zie onderstaande stand van zaken d.d. 10 juni 2021:

Totaal gedupeerden volgens lijstwerk belastingdienst	214
Contact gelegd met inwoners	145
Aantal inwoners die ondersteuning willen	17

Met inwoners die aangeven geen ondersteuning te willen zijn we vaak toch nog lang in gesprek als we hen bellen. We merken dat het enorm wordt gewaardeerd dat we dit als gemeente doen. Veel mensen geven aan dat we veel te laat zijn, we hadden jaren eerder moeten bellen. Een aantal inwoners heeft overigens daarna nog wel weer gebeld met praktische vragen (iedereen krijgt ons telefoonnummer).

Datum

8 juni 2021

Een grote groep heeft zelf jaren lang krom gelegen door de hoge afbetalingsbedragen, maar zijn er nu van af. De inwoners die hebben aangegeven hulp te willen, bieden we op diverse terreinen hulp aan. Zoals het bieden van een luisterende oor. Het helpen met de financiën op orde te brengen, ook in overleg met de Raadsleden. Meegaan naar afspraken met bijvoorbeeld het UWV, omdat degene totaal geen vertrouwen meer heeft in instanties. Ook onderzoeken we of we kunnen helpen met woonruimte of bieden we ondersteuning voor angstklachten of psychische klachten of hulp bij het vinden van passend werk.

Conclusie

De Rotterdamse aanpak levert in beperkte mate oplossingen voor een beperkte groep. De aanpak is inmiddels achterhaald door Rijksmaatregelen. De gemeente Zwolle biedt ruim voldoende ondersteuning aan gedupeerde ouders. Het aantal gedupeerde ouders dat vraagt om ondersteuning is relatief klein. We stellen voor de motie als afgedaan te beschouwen.

Financiën

niet van toepassing

Communicatie

niet van toepassing

Vervolg

niet van toepassing

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

Interim-secretaris, Liesbeth Borsboom